

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Літодог ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення значайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Славянська федерація чи московський централізм?

Болгарський нарід стояв колись до нас Русинів в близьких відносинах. За Святиослава поборили ся ми трохи з Болгарами, але за Володимира В., з прийнятем християнства, прийняли ми від Болгарів не лише церковні словінські книги, але одержали звідтам зразу значну частину духовенства, а навіть владик. Рускі полки находились відтак на болгарській землі в кровавім бою під Варною (1444), а послідним разом в 1876 році в часі остаточного освободження Болгарії з ярма турецького.

По тих причинах ми повинні і нині інтересувати ся бодай від часу до часу долею кровю нашого народу освободженого народу славянського. А нагода до того є, позаяк в Болгарії приходить опять до якоїсь непевного вислідку кризи.

По освободженю Болгарії попав нарід болгарський в зависимість від військових сфер російських. Батенберг знищив сю зависимість, але переплатив єї утратою престолоа. По Александрі Батендергу засів на болгарськім престолі другий чужинець, Фердинанд Кобурський. Але і сей не успів ушасливити Болгарів. За него змагав Стамбулов до обезпеченя независимости Болгарії від посторонних впливів, станув проте на становищі свобідної автономії великої Болгарії, але покінчив з рук наймитів московських. Від сего часу хитає ся політика Кобурга анальоґічно, як колись хиталась політика українських гетьманів. Як українські гетьмани прилягали то до московських царів, то до Польщі, то навіть до Туреччини, так і нинішня Болгарія чи там єї князь, не знає, на котру ступити і зглядає ся з Австрією, Росією і Туреччиною на переміну, гостить то ту, то там, хрестить сина в православю, то знова старає ся навязати дружні відносини з католицкою Австрією.

Нині замітний в Болгарії опять вплив російський. Кн. Фердинанд гне ся перед царем, а російські військові сфери розтягають опіку над болгарською армією. Недавно гостив в Софії російський полковник Епанчин, розглянув ся в устрою болгарської армії, а в слід за тим пустив князь Фердинанд кількох болгарських полковників і офіцерів на зелену пашу яко «неблагонадеждних». Европі сказано, що се сталось лише в цілі відмолоднення армії.

По Епанчині явив ся в Софії урядник російського міністерства скарбу, Кобеко, щоби розглянутись в лихих фінансах Болгарії. А на ділі сидить він в Софії і організує російську політичну агенцію. На днях виїхав вкінці болгарський міністер війни Папріков до Петербурга будьто в тій невинній цілі, щоби віддати візиту Епанчинови, а на ділі по те, щоби підготовити на царськім дворі евентуальну гостину кн. Фердинанда в Петербурзі.

Ще недавно була бесіда о тім, що Росія домагає ся від Болгарії відступлення пристані Бургас над Чорним морем, то знова, що Росія намірила там заложити склади угля для чорноморської флотії. Нині говорять дневники о тім голосно, що

кн. Фердинанд думає вже конче стати королем Болгарії і за сю ціну відступить Бургас Росії.

Розуміє ся, що як кн. Фердинанд, так хитає ся і болгарський нарід в своїх політичних пересвідченнях і симпатіях. Він переживає ту саму фазу історії, яку пережила Україна-Русь по андрусівськім договорі. Коротко кажучи, Болгарія станула на розстайній дорозі і не знає, чи стати їй московською провінцією, чи берегти своєї політичної і державної автономії і независимости. А се-ж питанє має значінє для всіх Славян в будуччині, позаяк тут розходить ся о те, чи в будуччині витворить ся федералізм славянський, чи централізм московський? Змаганя централістично-московські замітні і в Чорногорі і в Сербії. І ті держави находять ся на розстайній дорозі. Іменно в Сербії проявили ся впливи Росії в радикалізмі сербськім. А наколи зважимо, що московські агенції роблять свою роботу в Галичині, на Буковині і по части в Чехії, то не може нам бути рівнодушна ся політика кокетлива, яку веде нині князь Болгарії.

По сій причині порушили ми нині може нечаяно болгарську справу.

До питання про галицько-руську літературу.

(З прикмети статі проф. Т. Д. Фльоринського).

Відповідь проф. Володимира Антоновича.

(Далі).

Окрім жалкованя на штучність языка в галицьких виданях проф. Фльоринський вважає окремою провинию з боку галицьких письменників сю обставину, що они вживають т. зв. фонетичної правописи, причім замість критики, пригідности або правильности сеї правописи, чого ми мали право сподівати ся від спеціаліста славистики, він висловлює своє особисте підозрінє, що правопис ту введено виключно для того, щоби «із верхньої сторони зробити українську книжку скільки можна більше неподобною на «общерусскую». Ми сумніваємо ся про справедливність висловленого підозріня, але не будемо про се сперечати ся, бо се відносить ся більше до обсягу серцевого знаня, як до науки. В загалі що-до правописи жалкованя на фонетику видають ся нам чудними: всі європейські народи уживають фонетичної а не графічної методи правописи, себ то зображають знаками письма проголошувані звуки, а не розуміня, подібно єгипетським ієроґліфам, письму Китайців або давних Мексиканців. Наколи раз прийнято зображати знаками звуки, то правопис буде тим пригіднійша і логічнійша, чим докладнійше буде збережена схожість проголошуваних звуків з придуманими для них знаками. Наколи придумано таку правопись, в якій кожний звук зображає ся лише одним знаком і кожний знак зображає лише один звук, то таку правопись можна вважати взірцевою; така правопись подає ту велику вигоду, що при вивченю письма, визволяє учащих ся від вивченя всяких правил правописи, на яких в інших языках тратить ся багато часу і злишнього труду, позаяк вся теория правописи зводить ся лише до одного правила: «означає всякий звук відповідним знаком». Впрочім, в деяких літературах ми зу-

стрічаємо значні відступленя в розуміню т. зв. етимолоґічної правописи. Здає ся, що ті відступленя, основані на рутині, головно пішли з того, що установивши таку правопись в певнім історичнім часі, користуючі ся нею бажали норму даного часу зберегти незмінною, між тим коли звуковий матеріал кожного живого языка підлягав протягом часу значним змінам. Наслідком такого консерватизму в етимолоґічній правописи являють ся языки, в яких зображають ся прикмети несучасного языка, а того-ж языка давномшнувшого часу, яких приклади бачимо н. пр. на англійськім і французькім язичі.

Виходячи з загального бажаня зберегти основний логічний принцип фонетичної правописи, природно відроджені літератури змагають до того, щоби нагнути свою правопись до звукового складу свого языка; такі поправки переведено в XIX ст. в правописи языків чеського і сербського, при чім в останнім — Вукови Караджичеви довело ся наткнути ся на велими пристрастні протести рутиністів; таку пробу бачимо і у Галичан. Чи правильно придумана їх правопись, і чи она відповідає докладно звуковому матеріалови языка, о тім компетентне слово повинні висказати фільолоґи, дорогою критичного розсліду сеї правописи, не вводячи в спір сторонних суб'єктивних підозрінь, які не відносять ся до суїрного наукового питаня.

Взагалі в другій половині статі проф. Фльоринського ми находимо доволі багато того посторонного ненаукового матеріалу, який не відповідає запевненю, яке він висловив на початку статі про спокійний безпристрастний осуд питаня в печаті. Заманений пристрастю полеміки проф. Фльоринський, за прикладом публіцистів 60-их років, вводить в свою статю виводи не наукового але політичного характеру; так він впевняє, що істнує в Галичині своєї «областної» літератури може «ослабити політичну могутність Росії», «викликати занепад освіти і ослабленє політичної сили в сего народу», що для галицьких літератів «наукові інтереси займають ледви чи не останнє місце, а на пернім плані стоять відомі політичні цілі» і т. д. Ми не можемо зрозуміти, до чого були автори потрібні єї патаки в спорі, який тикає ся виключно фільолоґії і лінґвістики, що надає лише єго статі непотрібний відтінок. Мабуть обовязки що-до відносин до держави — одна справа, а уживанє в розмові і письмі якогось языка або мови — зовсім иньша справа; чи чоловік вимовляє б як і, онъ або він і т. д., то при тім може зовсім поправно сповняти всі державні повинности, поважати зверхні власти, сумлінно сповняти вложені на него обовязки і трудити ся на відповіднім полі користної діяльности. Державою правлять не фільолоґи, а люди вистачені політичним досвідом, які вимагають від горожан патріотизму і однодушности, а не однообразности зверхних і культурних форм побуту. Налюбу на справу кермуючі власти гляділи із становища проф. Фльоринського, то давно мабуть заведено би окремих департамент для управи фільолоґічними відносинами краю, а в тім департаменті були би окремі бюра: вговорю, правописи, відмін, складні і т. д., а люди, що не сповняли би приписів сеї власти, підлягали би увімненням, карам, арештам і иньшому лиху. Чи ж такого ладу бажав би автор? А мабуть єго натяки на нібито політичну небезпечність, на «невідомі і темні сили» неначе-б вели на вказану дорогу.

(Далі буде).

В справі дівочого заведення СС. Василян.

Від Впр. О. Плятоніда Філяса, Ігумена ОО. Василян, дістали ми отсе письмо, котре тут поміщаємо:

До Хвальної Редакції „Руслана“.

В ч. 56. Руслана під заг. „*Ниньшим духом пов'яло*“ надруковано, будьто »по смерті кард. Сембратовича москвофільска кліка, яка верховодить Народним Домом, закидає сїти на інститут дівчат (СС. Василян у Львові) і бажає в нїм зацепити свого духа«, а сей дух має бути »народною деморалізацією«. Далше що »на вечерку Миколаївскім, коли учениці співали слова Шевченкової пісні: »Думи мої«, о. проф. Лепкий так ними зістав доведений до нестями, що вийшов на естраду і з досадою в присутности гостей вирвав з рук одної з учениць ноти і тим заявив своє невдоволенє, що програмою була обнята точка, в котрій була згадка про Україну.

В імени СС. Василян, під котрих зарядом Інститут стоїть і з уряду, який з рамени Митрополитичого Ординаріату в Інституті мені прислугує, а також як наочний свідок не лиш Миколаївського, але і всіх вечерків в Інституті дотепер уряджуваних, заявляю категорично, що допись повисша від початку до кінця не опирає ся на ніяких конкретних фактах:

1) Що до особи Вспр. отця сов. і проф. Лепкого заявляю, що не лиш повисшого але навіть подібного до него епізоду, не лиш в часі якого небудь вечерку, але в загалі в Інституті ніколи не було і а рїогі бути не мало — бо хотїй би навіть в Інституті було дещо, з чим би Вспр. о. Лепкий не згоджував ся, то однак на стілько є він педагогом, що свого невдоволеня не виявив би іначе, як лиш піддаючи свої уваги до узглядненя безпосередному настоятелству Інститута. А вже вирост немислимою є рїчю, щоби Вспр. о. проф. сов. Лепкий дав ся унести до нестями співом Шевченкових слів про Україну публично, перед молодіжню і перед гостями на вечерку. Чогось навіть подібного не лучило ся. Вспр. о. Лепкий не лиш в теорії, але і в практиці є на стілько педагогом, що лиш здоровий патріотизм заціплює в серце молодіжи, далеким однак є від того, щоби молоді їх серця затроювати партійними ненавистями.

2) Рівнож неправдою є, будьто би Народний Дім закладав на Інститут сїти в тім напрямі, щоби для себе виробити в Інституті який вплив иньший, як той, котрий єму прислугує в силу контракту ще за пов. кардинала, тому лїт шось 12 чи 15 заключеного. Сейже вплив є лиш добродїйством для Інститута, бо обнимає він оплачуване зі своїх фондів податків за реальність, де Інститут є поміщений, реставрованє всіляких в домі напавок, уряджуванє своїм коштом всяких уліщень в домі, огороді і т. д. Від коли СС. Василянки обняли під свій провід Інститут, Народний Дім много і дуже много вложив свого гроша в тойже Інститут і в загалі ніколи не відмовляє Сестрам жадної помочи, яку они для уліщення Інституту, для вигод учениць, за потрібну або пожиточну представлять. О впливі бодай і далека неприклоннім для здорового патріотизму руского зі сторони Народного Дому в Інституті не було і нема місця.

3) Що-до Василян, котрих допись убочно дотикає, скажу хіба се, що ми не боїмо ся здорової критики так що-до власного нашого патріотизму, як також, що-до праці, яку в тім напрямі вручено нам посередно над Інститутом. Народ вже нас достаточо знає. Проти здорової критики ми би і слова не підносили — однак з всякою рїшучостию відпираємо критику не оперту на правді і конкретних фактах, особливо звернену на захитанє в суспільности тої доброї опії Інституту львівського, котру совісною працею вже собі придбали наші Сестри Василянки.

Бромонах Плятонїд Філяс Ч. С. В. В.

Ігумен мон. львівського, комисар орд. для СС. Василян.

Дрогобич 29. марця 1900.

Від Редакції мусимо подати до сего спростованя отсю заяву: Статя поміщена в 56. ч. »Руслана« не мала на ціли ані захитувати в суспільности доброї опії Інституту львівського, ані хоч би убочно дотикати ОО. Василян, а лише

звернути їх увагу, щоби пильно стояли по стороні народного духа і не дозволили втиснути ся до Інституту тому духови, який довів до заснічення таких інституцій як »Гал. Рус. Матиця« і »Народний Дім«, що були двигнені жертвами всего руского народу і мали служити всему рускому народови, а нині або не умертвлені тим протинародним духом, або служать ненародним цілям. Тимто коли дійшла до нашої відомости вість подана нами, ми сейчас поспішили на се звернути увагу ОО. Василян, в тім перекоманю, що они не згоджують ся з протинародними змаганями і не будуть терпіти подібних змагань в інституті, котрий має виховувати будуче жіноче покоління. Письмо Впр. О. Ігумена Пл. Філяса успокоює нас вповні, бо ми нічого більше не бажаємо, як успішного розвитку Інститута на основах нашого обряду і рускої народної ідеї. Праця ОО. Василян, для якої ми все висловлювали повне признанє, на церковнонароднім полі, дає нам повну поруку успіхів і на полі вихованя, а коли ми до них звертали ся з просьбою, щоби вглянули в справу, то се з тим переконанєм, що они зуміли би направити лїхо, якби яке там втиснуло ся.

Загальні збори

Наукового Товариства ім Шевченка

(Конець).

По оповіщеню переведених виборів виділу і контрольної комісії (до котрої вїйшли: радник Січпийський, Ярослав Грушкевич і Кость Паньківський) слїдували з черги внесеня та інтерпеляцій членів.

Ол. Барвіньский вказавши на значний розвиток Наук. Товариства ім. Шевченка і придбанє наукових засобів необхідних для наукової і літературної роботи, до яких передовсім зазначити треба засновану від кількох лїт Бібліотеку, що збільшає ся з кожним роком, поставив внесенє, щоби при Науковім Товаристві заснувати Народний Музей. Такий музей існує н. пр. в Кракові, заснований і удержуваний коштом міста та постійною підмогою соймовою, а міністерство просвіти обдаровує сей музей закуплюваними творами різьби і живописи. І у нас треба би про се подумати і побіч бібліотеки найти приміщенє для тих ще розсіяних скарбів археології, будівництва, різьби, живописи, предметів до українсько-рускої етнографії і т. д. Такі скарби музеальні зможе визбирати експедиція, яка має намір виправити ся по краю, а належало-б видати також відозву до наших земляків, щоби такі музеальні предмети прислали Товариству. Також в товаристві «Просвіта» находить ся збірка таких предметів, якими там ніхто не користує ся і належало-б звернути ся до сего товариства, щоби відступило сю збірку Наук. Товариству ім. Шевченка. Наколи-б положено почин до заснованя такого Народного Музея, можна би виведати і в соїмі кр. відповідну на єго удержанє підмогу, а також міністерство просвіти обдарувало-б Музей принагідно творами живописи або штуки.

Се внесенє п. Барвіньского викликало вельми оживлену розправу. Проф. Шухевич згадав про віднайдені ігуменом в жовківскім монастирі василянськїм дорогоцінні старинности, др. Коцовский звернув бачність на збиранє рідких друків і рукописів, др. Франко зазначив, що можна би такі музеальні збірки придбати від приватних і корпорацій з застереженєм їх власности лише для збереженя в Нар. Музею, як се є н. пр. в Осолінеум. При тім домагав ся заложеня альбома автографів, до чого дещо призбирано. О. Ал. Стефанович вказав на значінє церковних старинностей. На останку п. Барвіньский поставив внесенє, щоби до пробуваючих тут владик перемисского і станиславського вислати депутацію з просьбою, щоби ординарія піддержували заходи Товариства около збираня старинностей, о скілько такі находять ся по церквах і монастирях, і щоби такі памяткы могли бути уміщувани в Народнім Музею Наук. Товариства. До депутації вибрано проф. Громницького (яко заст. голови), Вол. Шухевича і Ол. Барвіньского.

Ол. Барвіньский домагав ся також, щоби Записки Наук. Товариства висилано бесплатно бібліотекам утравквістичних семинарій учительських і славянському семинарови фільольогічно-

му в Відні, а се внесенє попер також др. Коцовский.

На останку вказав Барвіньский на потребу підвищеня винагороди бібліотекареви Наук. Товариства з місячних 22-30 на 35 зр., позаяк тепер мусить працювати там щоденно 4 години (давнійше лише 2 год.) і праця єго щораз збільшає ся. Проф. Грушевский заявив, що се належить до компетенції виділу, на що Барвіньский відповів, що єго внесенє належить уважати яко директиву для виділу.

По зборах відбуло ся засіданє всіх секцій, котрі мали уконституувати ся і застановити ся над іменованєм нових дійсних членів. Репрезентация секцій лишила ся така сама як вторік. Ол. Барвіньский висловив жалє, що деяких визначних учених наших на Україні не заіменовано дійсними членами, хоч они в давнійшїм складі були членами товариства. Директори секцій і деякі члени обставали при тім погляді, що передовсім вимагає ся окрім кваліфікації наукової, щоби они брали участь у науковій роботі і виданях Товариства.

З політичного поля.

В чеськїм соїмі справа помиреня обох народів псує ся. На вчерашнім засіданю ректор німецкого університету Гольдінгер виступив против твердженя в інтерпеляції Бжезновского, мов то що дня можна бачити пняних німецких студентів. Університет в Празі називає бесідник німецким з чеським викладовим язиком. Пос. Герольд відповідає, що університет праский оснований чеським королем, а виступленє ректора не причинить ся до поводженя змагань, аби примирити обі народности. Чеські послы не можуть відступити від сих трех кардинальних точок: безусловне задержанє єдности краю, рівноуправленє обох язиків в цілих Чехах і створенє правних підстав, при помочи статистики, для управленя відносин національних. Пос. Зденко Шікер каже, що заява Герольда звучить мов посмертна бесїда мирових конференцій. Сим очевидним виповідженєм війни, чеський парїд не зискає нічо. Німці не відступлять від постуляту національного відграниченя. Заведенє внутрішнього, чеського язика є покривдженєм для Німців. Сторонництво бесідника приклонне для мира, але не за всяку ціну, і коли єго примирять до борби, то не злякає ся. Пос. Енгель заявляє, що Шікер надто дразливий; бодай передискутована вже часть програми мирових конференцій повинна мати приктычне значінє. Для чеських послів право державне є сьвятою спадщиною предків. Право державне уважають они будучою конституцією краю, гваранцією свободи та добра обоїх народностей. Референт поз. Форшт називає мирові конференції простим крутїйством дипломатичним. Після німецкої обструкції, яка заколебала повагу держави, можливість порозумїня є майже виключена. Головною перешкодою в тім є теорія Німців про їх мнїмий стан посіданя. На підставі програми Німців з Зелених сьвят погодити ся не можна. Після замкненя дискусії прийнято бюджетову провізорію.

В італійскім парламенті на вчерашнім засіданю зроблено конець скандальним сценам обструкції через прийнятє нового, обостреного регуляміну. Бесідники лївиці заявили, що они ніколи не признають нового регуляміну обовязуючим і на дальше будуть бороли ся всякими средствами против насиля більшости. При тім ціла лївиця опустила палату. Присутні послы правиці прийняли тоді всіма голосами зміну регуляміну, а заразом відрочено наради до 15 мая.

Англичани не в силі переправити ся через ріку Модер. Послїдними, днями перешкодили їм в тім Боєри в дуже зручний спосіб. Боєри відтяли Англичан з усіх сторін, хоть здавало ся, що Англичани стоять в зовсім безпечній позиції. Сего не сподївав ся зовсім полковник війск Бродвод. Водопроводи, які доставчували до Блемфонтен денно 250.000 гальонів води, Боєри знищили. Місто мусить заосмотрювати ся в криничну воду. Англичани всіли уратувати чотири армати. Корпуси Рїмінгтона, Чонча, Робертсгорда дістали ся в сам осередок Боєрів, котрі закричали до них: Не маєте по що їти далі, ви всі взяті до неволі! Тут почала ся панїка, яку збільшили ще зьвірята від армат та возів, що виривали ся та тратували людей. Ме-

жи Винборгом а Брандфортем знаходиться 20.000 Боєрів. В найблизших днях надіють ся великої битви.

Галицький Соїм.

(6. засідань, 4. цвітня).

На нинішнім засіданню розговорились послі. По відкриттю засідання о годині 10¹/₄ вніс пос. Яворський, щоби галицький соїм вислав поздоровну телеграму Ёго Святости Паві Льву XIII з нагоди покінчених 90 літ життя. Внесене се піддержав в імени руских послів пос. Барвінський і доповнив в той спосіб, щоби желаня були виявлені від обох народів. З черги слідувало мотивоване 8 внесень самостійних посольських. Пос. Рапапорт хотів би, щоби ми трохи поплавали по Вислі, і вносить проте, щоби завізвати правительство до заведення парової плавби на Вислі. Внесене се відослано до комісії краевого господарства. Пос. Романович мотивовав своє внесене на зміну кр. статута і соймової ординації виборчої в наурямі утвореня нової курії загального голосованя і збільшеня числа послів з міст і сільських громад. Бесідник згадує про трудности, з якими боров ся клуб польских демократів торік в соїмі, щоби збільшити число послів з міст о трох. Поступ суспільности домагає са розширеня прав виборчих, хоч проти сего заєдно протестували станьчики. Число послів селянських хоче пос. Р. збільшити о чотирох, бо о стілько помножились повіти політичні (з 74 на 78), а число міських послів о пять, котрих би вибирало 10 міст, що нині голосують в сільській курії. Крім сего хоче пос. Р. витворити четверту курію загального голосованя, котра курія вибирала би 30 послів. Вибори у всіх куріях мали би відбувати ся безпосередно, іменно в курії більшої посілости, міст і палат торговельних завсїгди тайно, в куріях сільській і загальній вільно би було голосувати або тайно картками, або устно. Бесідник не велить Станьчикам бояти ся послів пятої курії і безпосередного тайного чи явного голосованя. Се послужат загальний і в других коронних краях і нашого селянства. Селяни відчувають вже нині свої кривди; они прозріли, они бачать, що в других краях вибори суть безпосередні, а лише ім велить заступатись виборцями. Доси в трох четвертих частях вибирають в сільській курії старости послів. А що сказати про деморалізацію! Дехто боїть ся, що по заведеню безпосередних виборів, справа нагорода потерпить. Нічого бояти ся! Міста суть польскі, а елемент польскій в Галичині є нині дуже сильний. Самі Русини будуть домагати ся о польских кандидатів, як се показало ся недавно при виборі Мойси з пятої курії до державної ради (?!) Сільській курії дає пос. Ром. свободу тайного або явного голосованя з огляду на анальфабетів та деяких виборців. Четверта курія не повинна нікому бути страшна. Бурю в радї державній не викликала тамошна V. курія, а антагонізм національний. Наша IV. курія не заколотить тут спокою. Рух ширших верств, що домагають ся права голосованя, ми вже не здержимо. Бесідник полемізує з торічними выводами пос. Войт. Дідушицького, котрий бояв ся здемократизованя законодавчих тіл. Німеччина посідає від давна загальне право голосованя, а не потерпіла через те ні трохи. Противно. Найширші верстви беруть там участь в прилюдних справах, а через се і держава стала кріпшою. Четверта курія не грізна і для «narodowej» справи. Таж V. курія з Галичини в радї державній находить ся в польскім «колї». Скоро до ради державної вибирають нині ширші верстви, то ті верстви мають право мати своїх заступників і в соїмі. Що Німці дали сим верствам, то треба і нам дати сим верствам. Се наказує нам автономічне наше становище. Справа IV-ої курії не дасть ся вже убити. Убете єї нині, то она вирине на послідній сесії на другий рік. Хиба може дехто жде, аж правительство прийде з таким предложенем? Я вірю, що тоді правія голосувала би за тим. Чогож нині відмагає ся? Внесене се відослано до окремої комісії для виборчої реформи, зложеної з 18 членів. За відосланем голосувала вся лівія, рускі послі і деякі станьчики. Центр подільський не голосував.

Пос. Цоль мотивовав своє внесене в справі

реформи оплат за телеграми, іменно за телеграми заграничні.

Пос. Розвадовский мотивовав своє внесене в справі виданя нового закону лісового. Внесене відослано до комісії кр. господарства.

Пос. Андр. Потоцький мотивовав своє внесене в справі такого поділу шкільних ферій в народних школах, щоби школярі в часах пільних наглих робіт були вільні від ходженя до школи. Внесене відослано до шкільної комісії.

Пос. Вуйцік мотивував вкінці своє внесене, щоби в законодатній дорозі означено, який максимальний обшар землі може посідати одиниця. Бесідник ударяє на внесене пос. Гупки, котре кривдить селян, бо наміряє їх викинути на брук. Він хоче обмежити посілість дворів, а тоді витворить ся середна земельна власність, яку хоче мати п. Гупка. Нині магнути все пожирають — се признав і пос. Гупка. Обмежене лятіфундій, що нині посідають пяту часть Галичини, поправить долю селян і дрібніших властителів. 161 людей посідає нині понад 5000 моргів, а з тих 53 посідає понад 1000 моргів. Бесідник вичисляє деяких, не помиувши кр. маршалка, єпископів і монастирів. В лісах провадять ті великани-посідателі рабункову господарку. 3300 більших посілостей посідає 40% всего краю. Селянам не стає місця і длятого они дроблять ґрунти. На 1 квадрат. кілометрі живе 130 селян робітників. Селяни набули в послідних літах лише 133.000 моргів з парцельованих більших посілостей. Сему треба запобічи.

(Година 2., засіданє триває далі).

НОВИНКИ.

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які небудь залежности о остаточне їх вирішанє. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому уділяти кредиту, отже Адміністрація була би приневолена при дальшій триваню залежностей висилку часописи безуслбно здержати.

— У Преосв. Єп. Шептицького явила ся дня 2. с. м. депутація Русинів з Станиславова і околиці з просьбою, щоби Преосв. Владика в соїмі домагав ся заснованя рускої гімназії в Станиславові. В депутації взяли участь міщани станиславські С. Скоморівський і Р. Заклинський, селяни київинецькі Онофрей Ткачук і Михайло Когутяк, купець Теодор Стахевич, голова філії педаґ. товариства руского Мик. Мороз і Мик. Білецький властитель більшої посілости в Павельчи, котрі також внесли дотичну петицію до соїму. Провадив депутацію Р. Заклинський. Владика приняв вельми благосклонно депутацію і прирік піддержати змаганя станиславських Русинів.

— Шевченкові вечерниці в рускій гімназії у Львові відбули ся заходом молодіжи дня 3. н. ст. цвітня у великій салі Народного Дому. Богата програма зложена з 12 точок була виконана зовсім гарно, а присутні на вечерницях родичі і гості винесли миле вражінє і то заевненє, що збір учительский веде молодіж собі повірену шляхом ідеї народної, а ставляючи їй перед очі Тарасові ідеали, крїпить її і підготовляє до праці народної в будучині. Тим то честь і признанє належить ся і зборови учительскому і тій ширій молодіжї, що йде дорогою вказуваною їй настоятелями, бажаючими її добра і щастя.

— Заступником руского катехита для гімназії в Яслі іменований о. Мих. Вербицкий, парох з Волі цеклиньскої. До Ясла буде він доїжджати зі свого села.

— Вісти з товариства «Просьвіта». В місяці марті внесено поданя до намістництва о заснованє нових читалень «Просьвіти» в отсих 17 громадах: 1) В повіті Борщів: Капустявці; 2) пов. Бучач: Чехів; 3) пов. Гусятин: Оришківці; 4) пов. Коломия: Пилипи при Перерові; 5) пов. Підгайці: Богатківці; 6) пов. Перемишляни: Болотня, Утіховичі; 7) пов. Рудки: Гошани, Розділовичі, Угерці сїнявські; 8) пов. Снятин: Карлів, Туглюків, Волчківці; 9) пов. Сокаль: Старгород; 10) пов. Станиславів: Боднарів; 11) пов. Збараж: Медив; 12) пов. Жидачів: Березина. Від нового року повстало нових читалень «Просьвіти» найбільше в повітах: Рудки 4, Підгайці і Снятин по 3. Снятинський повіт, де півтора року тому не було ще ані одной читальні «Просьвіти», має їх тепер вже (заложених або зголошених) 8. Всіх читалень «Просьвіти», заложених або закладаючих ся а до намістництва зголошених, було з кінцем марта 857. Найбільше читалень «Просьвіти» було в повітах: Перемишль 44, Рогатин і Стрий по 38, Борщів 36, Золочів 33. Найменьше читалень «Просьвіти» (в рускій части Галичини) мали повіти: Ліско і Сянік по 3, Чешанів і Доброміль по 5, Самбір 7. — Нових членів вступило до «Просьвіти» в місяці марті 84, а від

Нового року 586. В тім самім часі вступило в році 1899 нових членів 424, а в 1898 році 680. Всіх членів вступило до «Просьвіти» від єї завязаня по конець марта с. р. 12.612. — Книжочка за марець (I. «Старорускі оповіданя, вибрав і переповів др. Іван Фрадко». II. «Справозданє з діяльности тов. Просьвіта за pp. 1898 і 1899», обіймаюча 60 сторін і велику таблицю) вже розіслана членам. Книжочка за цвітень о новім законі будівлянім з додатком повістевим тепер друкує ся і розішле ся перед Великодними святами.

— Звідки бере ся еміґрація? Один народний учитель на Мазурах одержав недавно досить грубий лист, в яким на своє обуренє найшов картку такого змісту: «Будапешт дата почт. печ. Вішважаний Пана! Звертаємо ся до Вас з прошенем, щоби Ви подали нам назвиска богатих осіб з Вашої околиці. Заразом залучуємо два аркуши по 100 рубрик з прошенем їх виповнити і прислати їх нам до 8 днів. За 100 адрес платимо 1 к. 50 сот., за 200 — 3 корони, які по надісланю пішлемо. З поважанем Абренс et Сопр». — Таких способів уживає безличність агентів, щоби ловити селян в еміґраційні сіті. Чужі агенти боять ся ходити по селах, щоби їх не вилунали, своєрідні, страха ради, також мовчать, не стало таких вїттів, що підмовляли до еміґрації — тож еміґраційні бюра не мають що діяти та хопили ся такого агітаційного способу. Ми не сумніваємо ся, що не лише сей один учитель з Мазурцини дістав таке письмо. Мусіли ті листи посипати ся на нашу щасливу Галичину сотками-тисячами немов з рога Амальтеї.

— Акт обжалованя в справі великої каси щадничої, обіймаючий 90 сторін битого письма, доручено вже обжалованим. Є їх вісьмох: Вільгельм Кох, літ 56, б. бурмістр Велички; Фльоріан Повацький, літ 71, б. бурмістр Подгужа і директор великої каси щадничої; В. Коміт, літ 61, бухгалтер каси; жиди: Альтер Лікер, Вімпер Бюг і Г. Гросман. Шкода, яку понесла каса, виносить 1,400.000 зр. в фальшивих векелях, а 20.000 зр. в гіпотечних позичках. Векелі підроблювано в сей спосіб, що одна рука фальшувала підписи рїжних осіб, а в їх околу 160.

— Дрібні вісти. В Відні витворено нині в присугности цїсаря ювілейний театр міський. — В Козьовій, коло Чорткова, застрелив ся онодї поміщик Михайло Богданович. Причиною самоубійства був рак на язиці. — Судова розправа неофітки Марії Яковівної почне ся в Кракові в четвер. — В Сидней померло на чуму 20 осіб. До тепер занедужало там всіх осіб 71. — Краківська поліція придержала вчєра на залізничім дворці 8 еміґрантів, парубків і дівчат, що з підробленими паспортами вибрали ся до Німеччини на роботу.

Посмертна оповідка.

О. Йосиф Дроздовский, парох з Клебанівки, дек. збаражского, упокоїв ся дня 31. н. ст. марта в 72. році життя, а в 48-ім святицтва. — В. с. п.!

Анна Евгения Курилович, дочка нотаря з Золочева упокоїла ся у Львові в 13 році життя. В. і. п.!

Телеграми.

Рим, 4. цвітня. На консисторі, який відбуде ся по Великодних святах, заіменує папа чотирох нових кардиналів, між ними віденьского нунція Таліянього.

Петербург, 4. цвітня. Рада міністрів ухвалила безпроводочне, значне помноженє воєнної фльоти і дозволила на сю ціль кредит в високости 50 мільонів рублів.

Брукселя, 4. цвітня. «Petit bleu» оголошує телеграми з Кон'о, що мурина, наслідком знущаня над ними, устроїли бунт. Телеграми подають звич 60 випадків, де мурина враз з жінками і дїтьми згнули невинно.

Будапешт, 4. цвітня. На жаданє австрійских властей увільнено арештованого свого часу в Раґузі кн. Броніслава Чарториского за тяжке побите якогось кельнера. Увільненого князя відвезено до Рєки і передано австрійским властям.

Знаменитий коняк французский кураційний відзначений на львівській виставі, ціла фляшка 3-50, пів фляшки 1-80, чверть фляшки 1 зр., набути мож лише в торговлі

ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО

Львів, ул. Баторія ч. 2.

13—30

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середньо-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
	приходить о годині			відходить о годині	
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	7:10	з Зимної-води		6:30	» » » дв. Підзамче
	7:40	з Янова		6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
	8:05	» » на дв. головний		9:25	до Янова
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:53	» » дв. гол.
	9:00	з Ярослава і Любачова		10:10	до Белця, Рави рускої, Сокаля і Любачова
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.
	1:01	з Янова			тільки в неділі і свята
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:35	5:40	» » на дв. голов.	2:55		до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів
	5:55	з Сокаля, Белця і Любачова		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
				3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
				3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.
				3:26	до Брухович
				5:26	до Ярослава
Ніч			Ніч		
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	12:50	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави
	6:20	з Іцкан, Сучави		6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята		6:50	до Янова від 1. черв. до 15. вер. т. в дні б.
	7:58			7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:10	до Сокаля і Рави рускої
		з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		7:20	до Тернополя дворець головний
	8:14	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.		7:42	» » дворець Підзамче
	9:21	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту		7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900
	9:55	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави		8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.
12:30	10:10	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		9:10	» » 1. черв. до 30. жов. в і св.
	10:08	» » на дв. голов.	2:36	10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	10:25			10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
	12:10	зі Скольного, Калуша		11:32	» » дв. Підз.
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче		4:10	до Кракова (Відня, Берлина)
	3:30	» » на дворець головний		5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня
2:16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середньо-європейский різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середньо-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красітських ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переконання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 85 кр. а в річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим względом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришене зареєстр. з ограниченою порукою, **Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8** поручає:

дахівки подвійні вальцовані — системи вінербергської — барви червокої або чорної; рурки дренаві різної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критем.

Ціники і прібки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

Заряд.

5—20

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришене з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місяці, до силати в ратах на 3 до 10 літ. Св'язники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предлжити еше полісу житеву; обезпечитись можна через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадаве Товариство приймає вклади до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Уділ членський вносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністеръ“.

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень „Дністеръ“.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Епископ. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех єврейх. обезпечає будинки, уряджене домашне, скарт, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стат. фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивсуть:

Фонд резервний	245.814	кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	» — »	
» спеціальна	1.884	» 80 »	
Фонд основний	72.000	» — »	
» емеритальний	18.166	» 60 »	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень і сиртні а шкоди ліквідують ся безпрогословно. До кінця 1899 року вивсели виплачені шкоди 1.619.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк красей при позичках гіпотечних.

На ягче можна обезпечитись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійши услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Зголошеня о уділеня агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся.

„Дністеръ“ виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

Важне для всіх!

На- **КАЛЬОШІ** найгірше правляє **знищені**

як такса мужеску, дамску і діточу обуву.

Чоботи для духовенства по як найприступнійших цінах

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.